

1

FC BARCELONAN valmentaja Pep Guardiola tuli hieman kiusaantuneen näköisenä luokseni harmaassa puvussaan. Siihen aikaan pidin sitä ihan kunnan kaverina. Ei se mikään Mourinho tai Capello ollut, mutta silti ihan ok jätkä. Tämä tapahtui kauan ennen kuin riitelymme alkoi.

Elettiin syksyä 2009 ja minä toteutin lapsuuteni suurinta unelmaa. Pelasin maailman parhaassa joukkueessa ja 70 000 fania otti minut vastaan Camp Nou -stadionilla.

Kuljin pää pilvissä, ainakin melkein.

Lehdissä tietenkin kirjoitettiin kaikenlaista paskaa. Niiden mukaan olin paha poika ja kanssani oli vaikea toimia. En antanut sen kuitenkaan haitata. Pelasin FC Barcelonassa, Helena ja lapset viihtyivät. Meillä oli hieno talo Esplugues de Llobregatin alueella ja olin innoissani. Mikä voisi mennä vikaan?

Guardiola tuli luokseni ja sanoi: "Meillä Barcelonassa pidetään jalat maassa."

"Sure", vastasin. "Fine!"

"Täällä ei tulla treeneihin Ferrarilla tai Porschella."

Nyökkäsin vastaukseksi. En esiintynyt koppavasti tai vastannut mitään tyyliin: Mitä pirun tekemistä sulla on mun autojen kanssa? Mietin silti, että mitä ihmettä se haluaa ja mitä se yrittää sanoa? Uskokaa pois. Ei minun tarvitse enää esittää kovaa jätkää, hurauttaa paikalle isolla autolla ja pysäköidä jalkakäytävälle. Siitä ei ole kyse. Satun vain rakastamaan autoja. Autot ovat intohimoni. Eniten minua

hiersi se ajatus valmentajan sanojen takana. Vähän niin kuin se olisi sanonut, että älä luule olevasi mitään!

Olin huomannut, että FC Barcelona oli kuin sisäoppilaitos. Pelaajat olivat tietenkin reilua porukkaa, ei siinä mitään. Ja pelasihan joukkueessa myös Maxwell, vanha kaverini Ajaxista ja Interistä. Mutta rehellisesti sanottuna, yksikään pelaaja ei käyttäytynyt niin kuin supertähti, se siinä oli outoa.

Messi, Xavi, Iniesta, kuin koulupoikia koko jengi. Maailman parhaat jalkapalloilijat nöyristelivät siellä ja minä en tajunnut mitään. Se oli naurettavaa. Jos valmentaja Italiassa pyytää pelaajia hyppäämään, niin tähdet katsovat kulmien alta ja kysyvät, että miksi ihmeessä meidän pitäisi hypätä?

Barcassa kaikki hyppivät pienestäkin vinkistä. En sopinut sekaan, en ollenkaan. Päätin kuitenkin pitää mölyt mahassa. Älä anna niiden saada vahvistusta ennakkoluuloilleen! Aloinkin sopeutua tilanteeseen ja muutuin ylikiltiksi. Se ei ollut viisas päätös. Agenttini ja ystäväni Mino Raiola kysyikin asiasta minulta: "Zlatan, mikä sinua vaivaa? Eihän sinua tunne omaksi itsekseksi."

Kukaan ei enää tunnistanut minua itsekseni, eivät edes parhaat kaverit. Muutuin tylsäksi. Minulla on ollut jo Malmön ajoista alkaen oma filosofiani: Vedän omalla tyylilläni, paskat siitä mitä porukka ajattelee. En ole koskaan viihtynyt kontrollifriikkien seurassa. Pidän jätkistä, jotka kaahaavat päin punaisia. Tajuatte varmaan jutun pointin. Mutta silloin... en sanonut koskaan mitä ajattelin.

Sanoin vain sen minkä luulin olevan viisasta. Se oli sairasta. Ajelin sponsorin Audilla ja seisoin rivissä nyökkäilemässä kuin koulussa, tai niin kuin minun olisi aikanaan pitänyt seistä ja nyökkäillä koulussa. En edes huutanut joukkuekavereilleni harjoituksissa. Minusta

tuli pitkästyttävä tyyppi. Zlatan ei ollut enää Zlatan. Sitä ei ollut tapahtunut sitten kouluaikojen, kun näin ensimmäistä kertaa mimmit Ralph Lauren -paidoissaan ja olin paskoa housuuni kun piti uskaltaa pyytää niitä ulos.

Kaikesta huolimatta kausi alkoi loistavasti. Tein maaleja liukuhihnalta, voitimme Supercupin. Loistin ja dominoin kentällä, mutta olin joku täysin vieras ihminen. Ei se vielä silloin ollut vakavaa, mutta silti, olin muuttunut.

Vaikenin. Ja se jos mikä on hengenvaarallista minulle, uskooka pois. Pelaan paremmin vihaisena. Minun täytyy huutaa ja elää pelissä ja nyt pidin sen kaiken sisälläni. Ehkä tein sen lehdistön takia, en ole varma.

Olin seurahistorian toiseksi kallein pelaaja ja lehdet jaksoivat muistuttaa minun olevan ongelmapelaaja ja luonnehäiriöinen kaveri, kaikkea sellaista moskaa. Sen paineen takia mukauduin, ajattelin, että Barcassa käyttäytyään näin ja luultavasti halusin vain osoittaa pystyväni samaan. Se on tyhmintä mitä olen koskaan tehnyt. Kentällä asiat sujuivat edelleen hyvin, mutta ei se enää hauskaa ollut.

Pohdin jopa pelaamisen lopettamista. Olen kuitenkin ammattilainen enkä missään nimessä halunnut purkaa sopimustani. Kadotin ilon pelaamisesta. Onneksi joululoma pelasti minut. Lensimme Åreen ja vuokrasin saman tien moottorikelkan. Tarvitsen toimintaa aina kun elämä junnaa paikallaan. Kaahaan aina kuin hullu. Olen painellut Porsche turbollani 325 kilsaa tunnissa kyttä pako. Olen tehnyt niin paljon tyhmyyksiä, ettei niitä kannata edes miettiä. Nyt painatin pitkin tunturia moottorikelkallani ja sain paleltumia. Ja nauttin joka hetkestä.

Vihdoinkin vähän adrenaliinia veressä! Olin taas vanha kunnon

Zlatan ja tajusin etten ole se ihminen jonka kuuluu jarrutella. Pakkoko minun on raataa idioottivalmentajien käskystä? Voin nauttia elämästäni ja pitää huolta perheestäni.

Se loma oli mahtava, vaikkakin liian lyhyt. Barcelonaan palatessa odotti katastrofi. Ei ehkä heti silloin, mutta sen katastrofin merkit leijuivat ilmassa. Espanjassa oli aivan sairas lumimyrsky. Näytti siltä kuin sikäläiset eivät olisi koskaan nähneet lunta. Kotini ympäristössä oli autoja sikin sokin pitkin penkkaa.

Agenttini Mino, se paksu idiootti – tai tarkemmin sanottuna ihasuttava paksu idiootti – hytisi siellä pikkukengissään ja kesätakissaan ja ylipuhui minut hyppäämään Audin rattiin. Sehän meni tietenkin päin helvettiä. Menetin kontrollin alamäessä ja täräytin vauhdilla betonimuuriin. Oikea olkapääni sai melkoisen tärskyn törmäyksessä.

Myös joukkueoverini olivat ajelleet pitkin penkkoja, mutta kukaan ei mällännyt yhtä pahasti kuin minä. Voitin joukkueen sisäisen kolarikisan ja nauroimme sille. Ja mikä tärkeintä, olin joinakin hetkinä oma itseni. Olo oli oikeastaan aika hyvä. Siihen asti kunnes Messi avasi suunsa. Messi on kentällä loistava, täysin uskomaton. Ihmisinä olemme kuitenkin erilaisia, enkä tunne häntä kovin hyvin.

Messi siirtyi Barcaan 13-vuotiaana. Se kasvoi siihen kulttuuriin ja sieti melko hyvin sitä koulunöyristelyä. Joukkueen peli pyörii luonnollisesti Messin ympärillä. Messi on loisteliias, mutta nyt minä olin tullut joukkueeseen ja tein enemmän maaleja kuin se. Messi meni puhumaan Guardiollalle:

”En halua pelata enää oikealla laidalla, haluan pelata keskellä.”

Siellä keskellä ylhäällä pelasin minä, mutta Guardiola ei siitä välittänyt. Se vaihtoi taktiikkaa. 4–3–3 vaihtui 4–5–1 -systeemiksi. Minä pelasin kärjessä ja Messi siinä alapuolellani ja minä jäin pelin

ulkopuolelle. Peli kulki Messin kautta ja minä kadotin oman roolini.

Kentällä minun täytyy saada olla vapaa kuin taivaan lintu. Olen kaveri, joka haluaa olla juuri se ratkaiseva tekijä kaikilla tasoilla, mutta Guardiola uhrasi minut. Se on totuus, valmentaja lukitsi minut sinne ylös. Tietenkin ymmärrän sen päätöksen, Messi oli joukkueen paras pelaaja ja valmentajan oli kuunneltava tähteään.

Mutta silti, ihan oikeasti! Olin tehnyt maalin toisensa perään ja pelannut todella vahvasti. Eihän valmentaja voi mukauttaa joukkuetta yhden pelaajan mukaan. Miksi helvetissä se edes osti minut? Eihän kukaan maksa sellaisia summia pelaajasta, josta sitten myöhemmin iskee ilmat pihalle pelaajana. Guardiolan pitäisi ajatella meitä molemmissa.

Ja tietenkin siinä rytäkässä tunnelma seurajohdossa muuttui hermostuneeksi. Olin heidän suurin satsauksensa, enkä tuntenut oloani kotoisaksi uudessa systeemissä. Olin liian kallis voimaan huonosti. Urheilutoimenjohtaja Txiki Begiristain hymyili minulle ja neuvoi keskustelemaan valmentajan kanssa: ”Selvitä homma!”

En pitänyt tilanteesta. Olen pelaaja, joka hyväksyy olosuhteet ja niin olin tehnytkin! Kaverini sanoi minulle, että näyttää siltä kuin Barca olisi ostanut Ferrarin, mutta ajaisi sillä kuin Fiatilla. Olin samaa mieltä. Guardiola oli muuttanut minut yksipuolisemmaksi ja huonommaksi pelaajaksi ja koko joukkue hävisi sellaisessa muutoksessa.

Menin puhumaan sille yksissä harjoituksissa. Olin erityisen tarkka yhden asian kanssa: En haastanut riitaa. Sanoinkin sen ääneen: ”En halua tapella, en halua sotaa. Haluan vain keskustella.”

”Hyvä, minäkin haluan puhua pelaajien kanssa.”

Pyysin Guardioloa kuuntelemaan hetken.

”Te ette käytä kapasiteettiani hyväksi. Jos halusitte pelkän maali-tykin, niin olisi kannattanut hankkia Inzaghi tai joku sellainen. Tarvitsen tilaa ja vapautta. En voi vain juosta ylösalas ja puolustuslinjan taakse jatkuvasti. Painan 98 kiloa, ei minulla ole fysiikkaa sellaiseen ravaamiseen.”

Se näytti pohtivan jotain. Se pohdiskeli aina niin helvetisti.

”Kyllä sinä voit pelata näin.”

”En voi, silloin on parempi, että jätät minut penkille. Kaikella kunnioituksella, ymmärrän sinua, mutta uhraat minut toisen pelaajan vuoksi. Ei se käy. Olette ostaneet Ferrarin ja ajatte sillä kuin Fiatilla.”

Se pohti taas jotain ennen kuin vastasi.

”Okei, olen ehkä tehnyt virheen. Tämä on minun ongelmani ja minä sen myös hoidan.”

Ilahduin keskustelusta. Guardiola lupasi fiksata asiat kuntoon. Olo keveni kummasti. Mutta pian sen jälkeen kohtelu oli jääkylmää. Guardiola ei edes katsonut minuun päin. En minä tietenkään selaisesta välitä, pelit sujuivat loistavasti myös uudessa roolissa. Tein lisää maaleja, vaikkakaan en niin kauniita kuin Italiassa. Pelasin liian ylhäällä, olin kadottanut Ibra-kadabra -otteeni.

Pelasimme Mestareiden liigaa Arsenalia vastaan Lontoossa ja jyräsimme heidät maanrakoon loisteliaalla pelillä. Tunnelma oli katossa ja varsinkin ensimmäiset 20 minuuttia olivat uskomattomat. Toisen jakson alussa vein ensin joukkueeni johtoon ja tein heti perään 2-0 -maalin. Ja ne olivat hienoja maaleja. Ajattelin, että paskat Guardiolasta. Annan palaa omalla tyylilläni!

Sitten minut vaihdettiin pois kentältä. Arsenal pääsi peliin mukaan ja nousi tasoihin. Lopputulos oli pettymys ja itselläni oli jotain vikaa pohkeessa. Normaalisti valmentajat ovat huolissaan sellaisesta.

Yleensä Zlatanin loukkaantuminen on ollut ongelma joukkueelle, mutta Guardiola oli jääkylmä. Olin loukkaantuneena kolme viikkoa ja eikä se tullut kertaakaan kysymään vointiani: Kuinka voit Zlatan? Pystytkö pelaamaan seuraavan pelin?

Se ei toivottanut edes huomenia, ei sanonut sanaakaan. Vältteli vain katsettani. Kun minä tulin huoneeseen, se lähti pois. Ihmettelin, että mistä on kysymys. Mitä olen tehnyt väärin? Näytänkö jotenkin väärältä? Puhunko oudosti?

Pääni alkoi hiljalleen seota, enkä saanut enää unta. Ajattelin tilannetta jatkuvasti. Eikä kyse ollut siitä, että olisin tarvinnut Guardiolan rakkautta. Kyllä sillä oli oikeus vihata minua. Minähän vain sytyn vihasta. Nyt kadotin kuitenkin fokukseni. Puhuin asiasta muille pelaajille, kukaan ei ymmärtänyt tilannetta. Sitten puhuin aiheesta siihen aikaan paljon penkillä istuneen Thierry Henryn kanssa.

Thierry Henry oli Ranskan maajoukkueen historian kovin maalitykki, todella kova pelaaja. Henry oli edelleen uskomattoman hyvä, mutta silläkin oli vaikeuksia Guardiolan kanssa.

”Se ei tervehdi minua, ei katso edes silmiin. Mitäköhän on tapahtunut?”

”Ei aavistustakaan”, Henry vastasi.

Aloimme pilaila aiheesta jotenkin tähän tyyliin:

”Terve Zlatan, onko valmentaja katsonut sinuun päin tänään?”

”Ei ole, mutta näin tänään hänen selkänsä.”

”Onneksi olkoon, tähän edistytte!”

Se läpänheitto helpotti tuskaani, mutta ei ratkaissut varsinaista ongelmaa. Tilanne hermostutti minua entistä enemmän. Kysyin asiaa itseltäni joka päivä, joka ikinen tunti: Mitä minä olen tehnyt? Mikä tässä on vikana? Vastausta en saanut, Ymmärsin vain sen, että jää-

kylmät välit johtuivat siitä pelipaikkaani koskevasta keskustelusta. Muuta selitystä en keksinyt.

Ja se siinä sairainta olikin. Aikoiko se psyykkata minut pihalle vain siitä syystä, että halusin puhua asemastani? Yritin kohdata Guardiolan, tavoittelin valmentajani katsetta, mutta se vain väisteli. Vaikutti jopa pelästyneeltä. Tietysti olisin voinut varata tapaamisen kysyäkseni mistä on kysymys. Sitä en kuitenkaan halunnut tehdä. Olin ryöminyt sen edessä jo tarpeeksi.

En tiennyt mistä oli kyse, mutta tiesin että se oli sen miehen ongelma. Enkä minä tiedä sen ongelman ydintä vieläkään. Ehkä Guardiola ei vain pysty käsittelemään vahvoja persoonia. Se haluaa johtaa kilttejä koulupoikia. Ja mikä pahinta, se juoksee ongelmia karuun. Pep Guardiolasella ei ole miestä kohdata niitä ja juuri se teki niistä ongelmista pahempia. Paljon pahempia.

Islannin tuhkapilvi lamaannutti Euroopan lentoliikenteen. Meidän piti kohdata Inter heidän kotistadionillaan Milanossa. Nousimme linja-autoon. Joku valopää Barcan johdossa ajatteli, että se olisi hyvä idea. Olin toipunut loukkaantumisestani, mutta se reissu oli painajainen.

Matka kesti kuusitoista tuntia ja olimme täysin puhki päästyämme vihdoinkin perille. Edessä oli kauden tärkein ottelu, Mestareiden liigan välierä. Olin varautunut buuauksiin ja hysteriaan entisellä kotiareenallani. Se ei ollut ongelma, päinvastoin, minähän vain sytyn tuollaisesta. Mutta muuten valmistautuminen oli huono ja luulen, että Mourinholla oli yliote Guardiolasta.

José Mourinho on tähti. Hän voitti mestareiden liigan Porton valmentajana. Hän valmensi minua Interissä. Hän on rakastettava. Tavatessaan vaimoni ensimmäistä kertaa Mourinho kuiskasi: "Helena,

sinulla on vain yksi tehtävä. Feed Zlatan, let him sleep, keep him happy!”

Se jätkä sanoo mitä haluaa. Pidän hänestä. Mourinho johtaa joukkojaan, mutta myös välittää alaisistaan. Hän tekstaili minulle koko ajan Interin aikoina ja kyseli vointiani. Hän on Guardiolan vastakohta. Mourinho valaisee huoneen, kun taas Guardiola vetää verhot alas. Huomasin, että Guardiola yritti nyt verrata itseään Mourinhoon.

”Emme kohtaa Mourinhon, vaan Interin”, se sanoi.

Aivan kuin pelaisimme palloa valmentajien kanssa. Sitten se veti sitä filosofisettiaan. En edes kuunnellut. Miksi olisin? Se oli paskapuhetta verestä, hiestä ja kyynelistä. En ollut koskaan kuullut valmentajan puhuvan niin. Pelkkää sontaa! Otteluareenalla pidetyissä harjoituksissa oli paljon väkeä paikalla. Ibra oli tullut takaisin! Guardiola tuli luokseni ja kysyi:

”Pystytkö pelaamaan avauksessa?”

”Tietenkin, olen tulella!”

”Mutta oletko valmistautunut?”

”Ehdottomasti, tuntuu hyvältä.”

”Mutta oletko valmis?”

Se puhui kuin papukaija ja sain siitä paskamaisia viboja.

”Reissu oli toivoton, mutta minä olen vireessä. Vamma on parantunut ja annan kaikkeni.”

Guardiola näytti epäroivältä. En ymmärtänyt miksi ja soitin Mino Raiolalle. Soittelen Minolle usein. Ruotsalaisten toimittajien mielestäni Mino on haitaksi imagolleni. Mino on sitä ja tätä. Mutta saanko minä sanoa niin kuin asia on? Mino on nero.

Silloin kysyin Minolta, mitä se luuli valmentajani tarkoittaneen. Minokaan ei ymmärtänyt ja lopetimme puhelun. Olin avauskoko-

panossa ja menimme 1–0 -johtoon. Minut otettiin vaihtoon 60 minuutin kohdalla ja lopulta hävisimme 3–1. Täyttää paskaa. Olin raivoissani.

Aiemmin, vaikkapa Ajaxin aikoina saatoin sulatella tappioita viikkokausia.

Mutta nyt minulla on Helena ja lapset. Se auttaa unohtamaan menneet ja katsomaan eteenpäin.

Keskityin toiseen osaotteluun Camp Noulla. Se oli uskomattoman tärkeä peli ja lehdistö nostatti tunnelmaa päivä päivältä korkeammalle. Paine muodostui järjettömäksi. Se paine ikään kuin jyrisi ilmassa. Ja meidän oli pakko voittaa parilla maalilla päästäksemme jatkoon. En halunnut edes ajatella sitä, tai toisaalta halusinkin, sain siitä haasteesta voimaa.

Voitimme 1–0, mutta tulos ei riittänyt. Putosimme Mestareiden liigasta ja Guardiolan mielestä se oli minun vikani. Se oli viimeinen pisara. Ottelun jälkeen tuntui siltä, etten ollut enää tervetullut seuraan. Voin pahoin ajaessani seuran Audilla.

Olo oli todella paska. Istuin pukuhuoneessa ja Guardiola mulkoili minua kuin jotain häiritsevää elementtiä, muukalaista. Se oli kuin seinä, kivimuuri. En saanut valmentajastani irti merkkiäkään elämästä ja halusin joka hetki pois joukkueesta.

En kuulunut enää joukkueeseen ja seuraavassa pelissä Villarrealin vieraana sain pelata viisi minuuttia. Viisi minuuttia! Sisälläni kiehui. Syy ei ollut se, että istuin penkillä. Sen pystyn hyväksymään, jos valmentajassa on riittävästi miestä sanomaan sen suoraan: Zlatan, sinä et ole tarpeeksi hyvä, et mahdu pelaamaan!

Mutta Guardiola ei sanonut sanaakaan, ei hiiskahdustakaan, ja sain tarpeekseni. Tunsin vihan koko vartalossani ja Guardiolan asemassa olisin ollut peloissani. En sen takia, että olen tappelijä. Olen tehnyt

kaikkea paskaa elämässäni, mutta en tappele enää, paitsi oikei, kentällä olen tuupannut muutaman kaverin kumoon otsallani. Silmissäni mustenee kun suutun. Silloin teidän on parempi pysyä kaukana. Ja kun tässä nyt ruvettiin puhumaan aiheesta, niin kerrotaan sitten.

Menin pelin jälkeen pukuhuoneeseen. Ja en todellakaan suunnitellut mitään raivopäistä hyökkäystä. Sanotaanko vaikka niin, että en ollut iloisella tuulella ja näin siellä kopissa vihamieheni raapimassa kaljuaan.

Eikä siellä paljon muita ollutkaan. Yaya Touré ja muutama muu. Ja sitten se metallinen laatikko, johon laitamme pyykit. Tuijotin sitä laatikkoa. Sitten kenkäisin sitä voimalla. Se lensi ainakin kolme metriä, mutta minä en ollut valmis, en lähimainkaan. Aloin huutaa:

”Olet täysin munaton mies!”

Ja varmasti siinä tuli sanottua jotain rumempaakin kunnes lopuksi huusin:

”Sinä paskot allesi Mourinhon edessä. Painu helvettiin!”

Olin täysin poissa tolaltani ja voisi luulla, että Guardiola olisi sanonut pari sanaa tyyliin: Rauhoitu Zlatan, noin ei puhuta valmentajalle. Mutta Guardiola ei ole sellainen. Se mies on raukka ja pelkuri. Se vain nosti laatikon paikoilleen kuin pieni talonmies. Sitten se käveli ulos, eikä koskaan puhunut siitä aiheesta mitään, eikä mistään muustakaan. Mutta sana levisi ja joukkueen bussissa kaikki olivat suunniltaan:

”Mitä tapahtui, mitä tapahtui?”

Ei mitään, ajattelin. Vain pari totuuden sanaa. En jaksanut puhua aiheesta, olin niin romuna. Valmentajani ja esimieheni oli viikkojen ajan jäädyttänyt minut elämästä selittämättä sanallakaan syytä siihen. Se oli sairas tilanne.

Onhan minulla ollut kovia riitoja ennenkin, mutta olemme aina sopineet ne seuraavana päivänä ja paiskanneet kättä. Nyt hiljaisuus ja psyykkaus jatkui loputtomiin. Silloin ajattelin: Olen 28-vuotias. Olen tehnyt 22 maalia ja syöttänyt 15 Barca-komennukseni aikana, ja silti minua kohdellaan kuin ilmaa. Sekö minun pitäisi kestää? Vieläkö täytyy sopeutua? Ei ikinä!

Kun sain tietää istuvani penkillä Almeriaa vastaan, muistin valmentajani sanat:

”Barcelonassa ei tulla harjoituksiin Ferrareilla ja Porscheilla!”

Mitä ihmeen läppää se oli? Minä ajan millä haluan, ainakin jos sillä tavalla on mahdollisuus rienata paria urpoa. Hyppäsin Enzon ratin taakse ja painoin tallan pohjaan. Pysäköin Ferrarini harjoituskeskuksen oven eteen ja siitä syttyikin sitten melkoinen sirkus.

Lehtien mukaan auto maksoi saman verran kuin kaikkien Almerian pelaajien kuukausipalkat yhteensä. Ei paljon kiinnostanut. Median lätinä oli pikkujuttu tässä tilanteessa. Olin päättänyt iskeä takaisin. Olin päättänyt alkaa taistella tosissani ja tiedätte kyllä, sen pelin minä osaan. Olen ollut aikoinaan kovanaama. Nyt halusin kuitenkin suunnitella kaiken hyvin, soitin Minolle. Me suunnittelemme sekä fiksut että rumat temput yhdessä.

Soitin myös kavereille. Halusin katsella tilannetta eri kulmista. Sainkin melkoisia vinkkejä. Rosengårdin kaverit halusivat reissata Barcelonaan lyömään paikat paskaksi. Se oli reilusti ajateltu niiltä, mutta ei tuntunut oikealta strategialta siinä tilanteessa.

Puhuin asiasta myös Helenan kanssa. Hänhän edustaa hieman erilaista ajattelutapaa. Helena on ihana, mutta osaa olla myös kova. Nyt hän rohkaisi minua: ”Sinusta on ainakin tullut parempi isä. Jos

sinulla on joukkue, jossa et viihdy, niin luomme kotiin sellaisen missä viihdyt varmasti.”

Ilahduin Helenan sanoista. Potkin palloa lasten kanssa ja varmistin, että kaikki läheiseni voivat hyvin. Ja tietenkin pelasin myös tv-pelejäni. Se on vähän kuin pakkomielle minulle, olen kuin noiduttu pelatessani. Interin aikoina saatoin pelata viiteen aamulla ja mennä treeneihin parin tunnin yöunilla.

Nyt olen laatinut itselleni sääntöjä, ei Xboxia tai pleikkaria ilta-kymmenen jälkeen.

En saa hukata aikaa mihin tahansa. Niiden Espanjan viikkojen aikana yritin antaa aikaa entistä enemmän perheelleni ja vain chillaila puutarhassa. Ja ehkä myös siemaista pullon Coronaa silloin tällöin.

Se oli se hyvä puoli. Huono puoli oli valveilla vietetyt yöt sekä harjoitukset, joissa näin Guardiolan. Viha moukaroi päätä. Puin nyrkkiä ja suunnittelin revanssiani. Tajusin, että paluuta ei ole. Oli aika nousta seisomaan ja olla taas oma itseni. Mies voi lähteä ghetosta, mutta ghetto ei lähde koskaan miehestä. Älkää unohtako sitä.

2

SAIN PIKKUPOIKANA veljeltäni lahjaksi BMX-temppupyörän. Annoin pyörälle nimeksi Fido Dido. Se varsinainen Fido Dido oli tiukka jätkä. Pieni hapsuhiuksinen piirroshahmo, järjettömän siisti tyyppi.

Pyörä pöllittiin Rosengårdissa. Faija ryntäsi ryöstöpaikalle paita auki ja hihat ylös käärittyinä. Se oli isän staili: Kukaan ei koske mun lapsiin, eikä pölli niiden kamoja! Mutta silloin edes isäni kaltainen kovis ei pystynyt auttamaan. Fido Dido oli poissa, ja minä itse hukassa.

Sen jälkeen aloin itsekin pölliä fillareita. Iskin vain lukon rikki ja vein pyörän. Opin siinä hommassa tosi hyväksi. Bang, bang vain, ja fillari oli minun. Minusta tuli polkupyörävaras.

Se oli selvästi minun juttuni ja oikeastaan aika harmitonta puuhaa. Vaikka välillä homma karkasi käsistä. Kerran vedin mustat vaatteet päälle ja lähdin varkaksiin kuin mikäkin Rambo. Katkaisin pihdeillä lukon armeijamallisesta fillarista ja nappasin sen. Ihastuin siihen pyörään.

Totuuden nimessä siinä hommassa oli enemmän kyse niistä kickseistä kuin fillareista. Oli hauska hiiviskellä pimeässä tekemässä konnuuksia. Välillä heittelin kananmunia ikkunoihin ja näpistelin kamaa.

Näpistelystä jäin kiinni yhden ainoan kerran. Se oli kiusallinen tilanne Wesselin tavaratalossa. Ja varmaan minä sen ansaitsin. Olin siellä kaverini kanssa kesähelteellä toppatakit päällämme, idiootti- maista touhua.

Takkini alla minulla oli neljä pingismailaa ja muuta mukaan tart-

tunutta kamaa. Vaksi nappasi hihasta kiinni ja kysyi kuinka aiomme maksaa kaiken. Otin pari kolikkoa taskusta ja sanoin sille että: "Näillä vissiin." Jätkällä ei ollut lainkaan huumorintajua. Opin siitä ainakin sen, että pitää opetella hieman ammattimaisemmaksi niissä hommissa.

Olin pienikokoinen kaveri. Minulla oli puhevika, johon sain tukiopetusta. Joku nainen tuli koululle ja yritti opettaa minua lausumaan s-kirjaimen. Se oli nöyryyttävää ja minun piti päteä jollain muulla tavalla. Kroppakin tuntui jotenkin oudolta, en pystynyt istumaan aloillani sekuntiakaan ja ravasin ympäriinsä.

Ajattelin, että mitään pahaa ei tapahdu minulle, kunhan vain juoksen tarpeeksi nopeasti. Asuimme Rosengårdin lähiössä Malmön ulkopuolella. Lähiö oli täynnä somaleja, turkkilaisia, jugoja, polskeja ja kaikkia mahdollisia mutiaisia. Ja olihan siellä myös ruotsalaisia. Me jätkät esitimme koviksia, riita syttyi pienemmästäkin asiasta.

Mutta ei minulla kotonakaan mitenkään mukavaa ollut. Kotini oli Cronmaninkadulla yhden talon neljännessä kerroksessa. Siellä ei viljelty pahemmin halailusetiä ja muuta sellaista. Kukaan ei kysynyt, että mitenkäs pikku Zlatanin päivä on sujunut. Kukaan aikuinen ei tarjonnut apuaan läksyissä, eikä kyselty perään jos oli jotain ongelmia. Oli pakko selvitä omin päin. Turha sinne kotiin oli mennä inisemään, jos joku oli kiusannut. Piti vain purra hampaat yhteen ja ottaa iskut vastaan.

Onhan se selvää, että joskus sitä toivoi osakseen pientä sympatiaa. Muistan kun putosin kerran katolta päiväkodissa. Olin mustelmilla, juoksin itkien kotiin ja odotin saavani jonkun taputuksen pääläelle tai edes pari kaunista sanaa. Sain korvilleni: "Mitä ihmettä sä siellä katolla teit?"

Kukaan ei sanonut, että ”Voi Zlatan-raukkaa!”, vaan paremminkin ”Idiootti kun kiipesit sinne katolle, siinä vielä korvapuusti muistutukseksi”. Menin tietenkin shokkiin ja vetäydyin nurkkaan, tai juoksin takaisin ulos.

Äidillä ei ollut aikaa lohduttamiseen siihen aikaan. Äitini oli todellinen taistelija, se raatoi siivoojan hommissa elättääkseen meidät. Mutta paljon muuhun äidin voimat eivät riittäneetkään. Sillä oli rankkaa ja tunnelma kotona oli lähinnä kauhistuttava.

Ei mitään sellaista ruotsalaislatinää tyyliin ”voi kulta, olisitko kiltti ja ojentaisit voin” vaan pikemminkin tyyliä ”anna urpo sitä maitoa!” Ovia paiskottiin ja äiti itki, se itki jatkuvasti. Minä rakastan äitiäni, joka on saanut raataa elääkseen. Se teki siivoojan hommia varmaan jotain 14 tuntia päivässä. Välillä menimme mukaan auttamaan roskisten tyhjentämisessä ja saimme siitä vähän taskurahaa.

Aina äiti ei jaksanut. Se hakkasi minua puukauhoilla. Usein äiti hakkasi minua niin kauan, että kauha hajosi. Sitten se passitti minut kauppaan ostamaan uuden kauhan, ihan niin kuin se olisin ollut minä joka pisti kauhan paskaksi.

Yhden päivän muistan erityisen hyvin. Olin hajoittanut päiväkodissa ikkunanruudun, tiili jotenkin lipesi ja kimposi siihen. Äiti sekosi kuullessaan asiasta. Kaikki rahanmeno sai sen näkemään punaista. Se alkoi hakata taas minua kauhalla ja taisi se silloinkin mennä rikki, en ole varma. Joskus kauhoja ei löytynyt ja äiti jahtasi minua kaulimen kanssa. Silloin pääsin onneksi karkuun. Olen puhunut siitä Sanelan kanssa.

Sanela on ainoa täyssisarukseni, kaksi vuotta minua vanhempi. Sanela on tiukka mimmi ja sen mielestä äitiä piti joskus vähän rääkätä. Kerran äiti oli taas hakannut meitä. Sanela keksi ostaa niitä

puukauhoja ICA-kaupan kolme kymppillä -tarjouksesta oikein kunnan kasan. Annoimme niitä äidille joululahjaksi.

Äidillä ei ollut kovin hyvä ironiantaju. Sillä ei ollut aikaa ja varaa sellaiseen. Pöydässä piti olla ruokaa, kaikki energia meni sen hankkimiseen. Meitä oli iso porukka elätettävänä. Siihen aikaan myös sisarpuoleni asuivat meillä. He muuttivat myöhemmin pois ja pistivät välit poikki äitiin. Yksi ruokittavista oli pikkuveljeni Aleksandar, kutsumanimeltään Keki.

Iso jengi siis, ja äidin rahat eivät riittäneet edes ruokaan. Eikä mihinkään muuhunkaan. Vanhemmat sisarukset pitivät meistä pienemmistä huolta. Sen avun ansiosta selvisimme. Ruokavaliio koostui enimmäkseen makaronista ja ketsupista. Pahimmassa nälässä söin kavereiden luona, tai menin samassa talossa asuneen Hanife-tädin luokse. Hanife oli sukumme ensimmäinen Ruotsiin muuttanut.

Olin alle kaksivuotias kun isä ja äiti erosivat. En siis muista siitä erosta mitään. Eikä se elämä siitä huonommaksi ainakaan muuttunut. Ymmärtääkseni kyse ei ollut mistään unelma-avioliitosta. Enimmäkseen ne kuulemma tappelivat. Isä ja äiti menivät aikanaan naimisiin, jotta isä saisi oleskeluluvan. Kai se oli luonnollista, että eron jälkeen me jäimme asumaan äidin luokse, mutta minä ikävöin isää. Se asui vähän paremmin ja isän kanssa oli yleensä hauskeempaa.

Minä ja Sanela tapasimme isän joka toinen viikonloppu. Se haki meidät Opel Kadetillaan ja teimme retkiä puistoon tai lähisaarelle. Isä osti meille hampurilaisia ja pehmisjäätelöä. Kerran isä laittoi elämän risaiseksi ja osti meille varmaan ainakin tuhat kruunua maksaneet Niken Air Max -lenkkarit.

Minä sain vihreät, Sanela roosanväriset. Rosengårdissa kenellä-

kään ei ollut sellaisia ja tunsimme itsemme kuninkaallisiksi. Isän kanssa oli kivaa. Se saattoi heittää 50 kruunua pitsaan ja kokikseen. Isällä oli ihan ok työpaikka ja vain yksi poika, Sapko. Meillä oli hyvä viikonloppuisä.

Mutta lopulta tilanne kuitenkin kärjistyi. Sanela oli kova juoksemaan. Se oli 60 metrin juoksussa ikäluokkansa nopein tyttö koko Skoonessa. Isä oli ylpeä tyttärestään ja kuskasi häntä harjoituksiin. Isä kannusti Sanelaa: ”Hyvä tyttö, mutta pystyt parempaan.” Se oli isän juttu: ”Paremmiin, paremmiin, älä tyydy noin vähään.”

Kerran olin mukana Sanelan treenimatalla. Tai ainakin isä muistaa minun olleen mukana. Jokin oli vialla. Sanela oli täysin mykkä ja taisteli kyyneliä vastaan.

”Mikä on vialla?”, isä kysyi.

”Ei mikään”, Sanela vastasi.

Isä ei kuitenkaan luovuttanut ja lopulta Sanela kertoi totuuden.

Tässä on turha mennä yksityiskohtiin, se on Sanelan tarina. Mutta isäni on kuin leijona. Isä sekoaa, jos jotain pahaa tapahtuu sen lapsille. Varsinkin kun kyse oli isän ainoasta tyttärestä. Siitä tuli täysi sirkus. Kuulusteluja, sosiaaliviranomaisten selvityksiä, huoltajuuskiistoja ja muuta paskaa. Minä en muista siitä paljon mitään, olin juuri täyttämässä yhdeksän vuotta.

Oli syksy 1990. Minut pidettiin enimmäkseen sen sopan ulkopuolella, mutta kyllähän minä vaistosin jotain. Kotona oli rauhatonta. Eikä se tietenkään ollut ensimmäinen kerta. Yksi siskopuolista oli sortunut huumeisiin, koviin sellaisiin, ja oli kätkenyt kamaa kotiimme.

Siskopuolen ympärillä oli aina hässäkkää. Se sai epäilyttäviä puheluita ja me pelkäsimme, että jotain vakavaa tapahtuu. Äitikin

pidätettiin kerran varastetun tavarän kätkemisestä. Joku tuttu oli pyytänyt sitä pitämään huolta parista kaulakorusta. Äiti totteli, ei tajunnut jutun juonta. Tietenkin ne olivat varastettuja. Poliisi ryntäköi kotiimme ja pidätti äidin. Muistan sen kummallisen tunteen. Missä äiti on? Miksi se ei tule kotiin?

Sen viimeisen Sanela-episodin jälkeen äiti oli kotona ja itki. En jaksanut jäädä kuuntelemaan ja menin ulos. Pyörin vain ympäriinsä tai kikkailin jalkapallolla. En ollut mikään suuri lahjakkuus. Olin vain yksi palloa potkivista kakaroista. Tai oikeastaan olin muita pahempi. Sain ihmeellisiä raivokohtauksia. Törkin vastustajia otsallani ja haukuin omia pelikavereitani. Mutta minulla oli jalkapallo. Huomasin sen olevan oma juttuni ja potkin palloa kaiken aikaa; pihassa, kentällä ja välitunneilla.

Kävimme siihen aikaan Värner Rydénin koulua. Sanela oli viidennellä, minä kolmannella. Kenellekään ei jäänyt epäselväksi kumpi meistä oli se tunnollinen! Sanelan oli pakko aikuistua jo pienenä. Sanelasta tuli Kekin toinen äiti ja se piti huolta perheestä silloin kun isosiskot lähtivät lätkimään. Sanela otti uskomattoman paljon vastuuta, hoiti koulun hyvin. Sanela ei ollut meistä se, jota kuulutettiin jatkuvasti rehtorin puhutteluun.

Sen takia huolestuin, kun yhden kerran meidät molemmat kutsuttiin rehtorin huoneeseen. Normaalisti vain minut kutsuttiin, se oli jo rutiinia. Mutta nyt myös Sanela kutsuttiin sinne. Oliko joku kuollut? Mistä oli kysymys?

Sain mahanpuruja jännityksestä. Kävelimme yhdessä läpi koulun käytävien. Oli varmaankin loppusyksy tai jo talvi. Jännitti. Mutta saapuessamme rehtorin huoneeseen, näin isän istumassa siellä. Ilahtu duin suunnattomasti, isän näkeminen tarkoitti yleensä hyvää.

Mutta nyt ei ollut kyse hyvistä uutisista. Tilanne oli jännittynyt ja jos olen aivan rehellinen, en edes ymmärtänyt mistä on kyse. Tajusin sen, että kyse oli äidistä ja isästä ja mitään mukavaa se ei ollut, ei ollenkaan.

Nyt tiedän tarkemmin. Palaset ovat loksahaneet kohdilleen. Sosiaalivirasto teki marraskuussa 1990 selvityksen perheemme tilanteesta. Minun ja Sanelan huoltajuus määrättiin isälle. Olosuhteet äidin luona katsottiin kelvottomiksi, eikä vähiten äidin itsensä takia, pakko se on myöntää.

Se oli maailmanluokan epäluottamuslause äidille, joka murtui tottaisesti. Menettikö se nyt meidätkin? Se oli järkytys. Äiti itki taukoamatta. Kyllähän äiti oli hakannut meitä puukauhoilla ja antanut liudan korvapuusteja. Ja olihan äidillä huonoa tuuria poikaystäviensä kanssa, mutta mitä sitten? Äiti rakasti meitä. Äiti oli vain kasvatettu kovaksi ja luulen isän ymmärtäneen sen. Se meni äidin luokse samana iltapäivänä: "Jurka, en minä halua, että sinä menetät lapsesi."

Mutta isä vaati äidiltä skarppausta. Isän kanssa ei leikitä ja asia tuli varmasti selväksi äidille: "Jos et skarppaa, et näe enää vilaustakaan lapsistasi."

Jotain sellaista se varmasti oli, vaikka en tunne sitä kuviota ihan tarkasti. Minä jäin kaikesta huolimatta asumaan äidin luokse, mutta Sanela muutti isän luokse pariksi viikoksi. Sekään ei ollut hyvä ratkaisu. Ei Sanelan ollut sielläkään hyvä olla. Yhtenä päivänä löysimme isän nukkumasta lattialta. Pöytä oli täynnä tyhjiä kaljatölkkejä ja viinapulloja. Ravistelimme sitä: "Isä herää. Herää!"

Mutta isä vain nukkui. En ymmärtänyt mitään. Miksi isäkin tekee meille näin? Emme tienneet mitä pitäisi tehdä, mutta halusimme auttaa. Ehkä isällä oli kylmä. Peittelimme isän pyyhkeillä ja peitoil-